

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.
Pentru țărani, prețul foilor e scăzut la numai
12 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni.
„Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat”
se dau gratuit. — În Jugoslavia 40 Dinari.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foata Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 2 dollari. Banii se trimite
la dl Iohn I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio. Foli
la Orăștie se dă de știre prin o carte postală.

Codași ați fost, fruntași sunteți.

Sărbări, cu tăle adânc.

Din prilejul zilei numelui Maies-
tili Sale Reginei Maria, în seara
de 3 Aug. în comuna Cugir s'a
aranjat un frumos conduct cu toțe
șesire pe uliți cu făclii mari de ră-
șină arzând stînd din plutoanele de
pompieri (focari) și muncitorii uzinelor
de fier ale Statului, cu muzica
și în frunte cu zelosul lor conducă-
tor dl Cigăreanu, șeful serv. ad-
ministrativ al acelor uzine.

Cortejul a trecut prin ulițele
comunei, cîntînd felurite cîntece pa-
triotice, de se răsunau zările. În
dimineața zilei de 4 Aug. încă din
zori, patru detonături de tun au
vestit marea zi. La ora 9 sau sluj-
bit la amîndouă bisericile slujba
zeiască, la care a luat parte în-
ter cortejul de seara, venit tot cu
muzica și cu drapele (steaguri) și
dregătorii de tot felul din comună.
După slujba d-zeiască, muzica uzinelor
a cîntat „Imnul Regale” (Trăiască
Regele).

Dela biserică, întreg cortejul (con-
voiu, mulțimea) a fost condus la
Casina uzinelor, unde fiecare mun-
citor a fost împărțit de cîte un
jumătate litru vin, închinat întru să-
rbătoarea M. Sale Reginei și a întreg-
tei familii Regale.

Această frumoasă arătare a sim-
țămîntelor lor de credință pentru
scumpa noastră casă Domnitoare,
dovedită de muncitorii uzinelor de
fier la pornirea vrednicului lor con-
ducător dl Cigăreanu, care în mai
multe rînduri a dat dovada senti-
mentelor sale frumoase de acest fel,
înveselesc pe toți bunii patrioți ro-
mâni, cari doresc adevăratul bine
al acestei țări. Vestitor.

Publicăm cu plăcere această scri-
toare, și cele petrecute la Cugir le
avotem la iveală spre lauda mun-
citorilor și a poporului nostru bun
din această fruntașă comună, și tot-
odată ca pildă vrednică de urmat
și altor muncitori români, ai felu-
rilor fabrici și întreprinderi in-
dustriale din țara noastră.

Spunem anume „muncitori
români”, căci noi dela această
șteptăm dreapta înțelegere a vre-
zilor de azi, cari li ridică pe
și în fruntea mulțimilor muncitoare
din fabrici și întreprinderi de tot
fel.

Pînă de curînd muncitorii ro-

mâni nu erau primiți, nici ca mun-
citori, decît în număr restrîns, pe
la cele mine (băisaguri) și fabrici
și întreprinderi mari ale statului
unguresc, și acel stat aducea de
unde putea pe Ungurii săraci și-i
adăpostea în jurul acelor întreprin-
deri, nu numai ca să le ajute a
ajunge la o bucată mai bună de
pîne, ci mai ales pentru a a da
față ungurească acelor orașe
ori comune unde lucrau roiturile de
muncitori. În acest scop li scoteau
la părăzi patriotice maghiare și i
închinău pe la sfinți cu mustațe
răsucite și cu pinteni, și țirau în
urma lor și pe muncitorii români,
cari trebuiau să meargă cu capu'n
pămînt, ca esîndiții, pe urma ce-
lorlalți.

Erau sînuți sărmanii muncitori
români mereu după usă, ca „Ce-
nușotca” din poveste, și nu odată
plîngea inima în ei, de ce trebuiau
să facă, să audă, să suferă și să
tacă..

Și precum Cenușotca din po-
veste era o fată mai frumoasă și
la față și la suflet, decît făloasele
sale stăpîne ale casei și ea aștepta
numai sorocul, plinirea vremii, ca
să lapede haina de Cenușotcă și,
înălțîndu-se peste toate, să strălu-
cească prin frumuseța și vrednicia
sa peste toate, — tot așa și unele
cete de muncitori români, numai
sosirea sorocului, plinirea vremii,
au trebuit s'o aștepte, și ridicatu i-a
pe ei ursita lor cea bună, în frun-
tea mulțimilor muncitoare! De după
usă, în fruntea mesei pusă-i-a pe ei!

Și ei pe multe locuri, și au în-
țeles îndată rostul și și-au desfă-
șurat aripile sufletului lor romă-
nesc, și abătîndu-se dela calea
veche pe care li țirau streinii și
răuvoitorii lor, de pe calea „inter-
naționalei” sau a muncitorului ce
n'are țară, n'are patrie, n'are ce
iubi pe această lume, — s'au înighe-
bat în „Sindicat muncito-
rești Naționale Române”, cari tot
sporesc la număr și în
mulțimea membrilor lor.

Dintre acești vrednici muncitori
sunt frații noștri din Cugir de cari
e vorba în scrisoarea de mai sus.
Ei nu mai merg cu capu'n pămînt
în coada convoiurilor conduse de cei
streini cu limba și streini cu sufle-

tal, — ci merg azi ei de ei, voioși,
cu fruntea sus, umbriți de mîndrul
stîndard național, bat drumul sfin-
tei biserici, cer binecuvîntarea lui
Dzeu peste munca lor, — și Dzeu
și neamul întreg li binecuvîntează!

Iată pentru ce inimile noastre
a Românilor de pretutîndenea, se
bucură de vești frumoase ca cea
dela Cugir și copăr cu laude pe
toți muncitorii și poporul care a
luat parte cu ei la arătarea semne-
lor de credință către Familia noas-
tră Regală și prin ea către țara,
cătră patria în fruntea căreia acea
Familie stă, și avem atâtea cuvinte
de laudă la fața conducătorilor mun-
citorești de felul dlui Cigăreanu dela
Cugir.

Știri politice

Regele Alexandru al Jugoslaviei,
a plecat cu Regina Mărioara la Ma-
rienbad la scîlzi.

În drumul său însă Regele Str-
besc s'a dus la Praga, orașul con-
ducător al Cehoslovăciei, dînd prin
asta o deosebită luare amînte sta-
tului slav numit, cu care nu vrea
să trăiască numai în cea mai bună
prietenie, ci în o adevărată frăție
de arme privind departe în viitor,
cînd gînta slavă va fi iar în stare
a face mari sforțări întru apropie-
rea de unele mari planuri ale ei, —
azi prea îndepărtate prin prăpădul
Rusiei care era temelie nădejdiilor
tuturor Slavilor.

Neamul românesc, care e încun-
giurat de Slavi din trei părți, ori-ce
mișcări-cu adînci înțelesuri ale a-
cestor vecini, nu trebuie să le scape
din vedere.

Ungaria se îngrijește să aibă armată multă!

— Dar sub alt nume! —

Pacea dela Paris a poruncit
țării lor învinse, să-și scadă numă-
rul armatelor la numai atîta, cât
le e de lipsă pentru buna pază
în țară. Cu alte cuvinte le-a luat
arma din mîna, ca dela copii răi
ce s'au dovedit neastîmpărași și
nevrednici a se juca cu arme.

O gazetă cehă din Praga (ora-
șul conducător al Ceho-Slovăciei)
arată însă, că Ungurii, departe de
a se cumîniși pe urma războiului
ce le jumătăși hotarele, — loc tot
ce pot ca să aibă o armată cât
mai mare. Ci sîndcă trupe regulate
nu pot ține, căci le-ar da aliași

birătorii peste ghiare, — ei își for-
mează o armată neoficioasă, parti-
culară (privată), căreia îi zic „Aso-
ciația (însoșirea) de Cama-
razi”, cari nu s'altceva decît fo-
știi soldași, împărșiți în Regimente
particulare, cu comandanții ei îm-
părșiți ca în vremile vechi, dar
coperiți sub altă formă.

În felul acesta cî-că Ungaria
lar are azi cam 650'000 de soldași,
pe cari să poate bizui că, la o che-
mare a conducătorilor, ar alerge
sub arme.

Noi însă — să nu ne facem
spaimă de astfel de vești. E bine
să le ținem în samă, dar — și în
prea bine că Ungurilor mulțime,
poporul pe cere ar dori să ra-
zîme iar într'o zi sfătoși politici
maghlari, — sunt sîntul de război
până după urechi și ei nu s'ar a-
runca într'un nou război, — mai
ales cînd știu, că nici Români
nu dorm! Și că ce au pășit odată
dela Români, că le puseră genun-
chele în pîșpt chiar în Budapesta lor,
— o pot păși de nou, dar atunci
și mai rău ca acum!

O cerere dreaptă.

— A unor țărani din Sibîșel. —

Ieri au venit în redacția noas-
tră vre-o 6 țărani din Sibîșel, ca-
menii din cel mai sărac, mai co-
dași în satul lor, și ne-au rugat să
le spunem, unde ar trebui să tri-
meată și ei „o carte”, o rugare,
ca să le vie „bucate mai lesne”,
că așa scumpe cum se vind pe
piașă, ei nu le pot cumpăra și vor
ajunge muritori de foame în iarna
asta..

Le am dat următoarea lămurire:
Acest lucru nu prin noi se face,
ci administrația (slujbași) au să-
poarte grija. Și, pe cât știm, de-
regătorii plasei s'au și gîndit la
acest lucru și au luat măsuri, ca
să vie în ajutorul celor lipsiți din
popor.

Conducătorii județului, prețîind
folosul cooperativelor (tovărășilor
economice) au înființat, la pornirea
dlui subprefect Candrea, în Deva
o Cooperativă a Județului Hane-
doarei și prin aceea aduc pe sama
județului și bucate de prin vechiul
Regat, unde se găsesc mai multe
și mai ieftine, și alte lucruri de
trebuință. Ca „Cooperativă” ajung
mai curînd la ele, decît dacă le-ar
cere așa oameni singuratici.

La acea „Cooperativă jude-

leană" s'a înșilinat și plasa Orăștel, cu câteva zeci de vagoane de cereale (bucate) cari li vor veni pe rând, dar până acum aflăm că abia a putut primi două vagoane.

Din cele 2 vagoane — am zis noi șaranilor dela Sibîșel — nu s'a ajuns încă la toți, poate comuna Dvoastră n'a ajuns încă la rîd. Dar va ajunge și i-se va da. Numai Cooperativa să te poată aduce și să le pună la îndemână slujbașilor spre împărșire.

Ba că, după cum am auzit, au primit, mă rog, și la noi unii, dar acela-s de cei cari n'ar fi prea lipsiți să primească, că nu-s calici ca noi sărimanii... — ni-au răspuns șaranii din vorbă.

Noi nu știm de e drept ori nu, că și la Sibîșel s'a ajuns din cele 2 vagoane împărșite de plasă. și că e drept ori nu, că ce s'a împărșit, a ajuns abia la cel mai bogat, nu la cel mai săraci, — noi arătăm aci numai ce am spus oamenilor:

— Mergeți dvoastre la primărie, le-am zis, și spuneți, că a-ți auzit că plasa (solgăbîrămea) aduce bucate mai ieftine pentru locuitorii plasei. Cereți primarului să pregătească lista celor cărora să se împărșească acele bucate, dându-se flecăruia după mărimea familiei ce are. Dar la întocmirea listei acesteia, cereți dlui primar, să pună în frunte pe cei mai sărați, cu familii mai grele și mai lipsiți, nu pe cei mai cu prindere. Să se dea, de bună samă și celor cu stare mai bună, dar întâi să fie împărșășiți cei mai lipsiți — că așa cere și dreptatea pămîntescă și învățătura cea bună alui Christos...

Repetăm și în foale această cerere către primăriile comunale: Din bucatele aduse cu preț mai scăzut de către plasă, prin Cooperativă, împărșeșcă întâi pe nevoși, și numai apoi pe cei cu prindere, — că altfel nu împlinim cu adevărat legea lui Christos.

Știri economice.

N'avem grâu prea mult.

Ministeriul de agricultură (pentru lucrarea pămîntului) a adonat datele de lipsă din toată țara, că ce a dat roada grâului în anul acesta. Iar despre ce a aflat, a încunostințat Ministeriul de Interne, ca să știe ce măsuri să iee pentru a lăsa frâu mai slobod ori mai strâns neșoșului cu grâu.

În urma acestor înștiințări, Ministeriul de Interne a făcut cunoscut Prefecților din capul tuturor județelor, că — ținînd samă de cât grâu trebuie pentru hrana locuitorilor țării, cât pentru însămînțare și cu cât s'a legat guvernul că va trimite altor țări, pentru a face rost de plată a unor datorii mai grabnice a statului în străinătate, — apoi: nu avem grâu pîrea mult!

Într'adevăr, după socotelile fă-

cute, s'a strîns grâu: 2 milioane și 400 mii de tone — socotind că fiecare hectar dă, în mijlociu (așa cu bun curău) 10 măji metrice de grâu (1000 kilograme), sau 5-6 măji pe jugăr.

Din acesta se cere:

Pentru hrana țării 1 milion și 720 mii de tone; — apoi 500 mii de tone pentru însămînțări (pentru sămînțat), — și așa iacă nu rămîn decît cam 200 mii de tone pentru trimis în afară din țară.

De aceea Ministeriul cere să se facă socoteli: cât grâu trebuiește celor județelor, cât are fiecare județ pentru hrana sa și pentru însămînțare și de cât mai are lipsă, — ca să știe cât să i-se mai câștige de pe acolo, unde e mai mult.

— Unele ziare franceze fac socoteala pe vagoane, și spun că rodul anului acestuia, în vagoane, e următorul: 500.000 vagoane porumb (cucuruz), 250.000 vagoane grâu și săcară la olaltă, 200.000 vagoane orz, 100.000 vagoane ovăs, — de tot un milion de vagoane — din cari țara va putea vinde peste tot 300.000 vagoane, adică cam a treia parte.

Să vindă, — dar să țină samă întâi de noi cei din țară, cari nu avem!

Improprietărea dela Crăcești.

Sămbătă în 12 Aug. s'a făcut începutul improprietării și în țara lui Dragoș-Vodă, în județul Maramurăș. — tot după chipul începuturilor făcute în celelalte județe. Au mers să fie de față la tragerea celei dintâi brazde: Intîiul Ministru I. C. Brătianu, însoțit de ministrii Al. Constantinescu, General Văitoianu și I. Nistor și deregătorii locului.

Fiind acest ținut în majoritate greco-catolic, dîii ministri au poștit pe P. Sfințla Sa Episcopul Iuliu Hossu dela Gherla să săvîrșească sfînta slujbă bisericească ce va premerge tragerii de brazdă, — așa cum în județul Sibîșului au poștit pe Metropolitul Sibîșului N. Bălan. P. S. Sa Iuliu Hossu s'a dus la Crăcești însoțit de număros cler și a slujit slujba sărbătorească, apoi a roștit o vorbire în care se bucură că în urmă și poporul din Maramurăș se vede stăpîn pe pămîntul rîvnit, aducînd cuvinte de laudă M. S. Regelui a cărui voință tare, a hotărît această împărșire de pămînt, și sietnicilor săi, cari au adus legea și o îndeplinesc pe ea.

A răspuns Intîiul ministru Brătianu, apoi min. Constantinescu, care a arătat că pentru nevoile țării din Sighet s'au tăiat din moștile mari 7000 jugăre, care se împart între plugarii lipsiți din comunele Crăcești, Desești, Hîrniciești, Satșugătag și Hoteni.

A vorbit și un țaran, Vasile Tușă-Biliș, la sosirea ministrilor.

La rîd vin județele unde nu s'a făcut încă începutul împărșirii.

Din alte țări.

În Grecia nu-i bine.

Fiindcă Turcii nu vor să se dea la tîrg cu Grecii și să încheie un contract de pace lăsându-le hotarele pe care pacea dela Paris le hotărâse lui Venizelos, dar pe cari după venirea napoi a Regelui Constantin (cumaatul Kaizerului) marile puteri nu le mai iau sub scutul lor, guvernul lui Tîno (Constantin) și a perdat răbdarea (iar oamenii ținuti de el mereu sub arme, și au perdat o și mai mult!) De aceea s'a gândit să facă una și bună: Să se repeadă cu o armată asupra Constantinopolului, care e capitala (scaunul de domnie) al Turciei, să cuprindă cetatea și prin asta să silească pe Turci a iscăli mult dorita pace!

Nu pentru că Turcii n'ar mai putea purta războiul, ci pentru-că ei, Grecii, „biruitorii”, nu-l mai pot.

Și au porait cu armate asupra Constantinopolului. Dar Constantinopolul e sub pază de armate engleze, franceze, italiene, aliate, și când aceștia au văzut că Grecii o iau spre Constantinopol, au început a trimite armate de întărire. Și Grecii s'au oprit la hotar, pe linia Cealașgea, fără a cuteza să facă un pas mai departe, văzînd că aliații franco-englezi se vor împotrivi.

Și așa politica Regelui Constantin, fără s'a dat cu capul de pîrete, și e făcută de ris în țară. Iar de pe frontal din Azia vin știri că Turcii iar i-au bătut pe Grecii la Ceata! Și Turcii se laudă ca nu se l-să până nu-i bat de tot și-i alungă pe Grecii din Azia.

De aceea lumea în Grecia începe iar a strîga: Unde-i Venizelos să ne scoasă din neșaz! Și tronul sub Constantin, cumaatul Kaizerului, iar a început a se clătui.

Te omor pentru-că faci și tu ce — am făcut eu!

— Din Rusia —

Bolșevicii au ajuns la putere în Rusia prin revoluție. Ci fiindcă ei s'au dovedit nu fericiți de popor, de marea mulțime muncitoare, — o parte a Socialiștilor, nemai putînd suferi foamea la care i-a condus stăpînirea bolșevică, au cercat să scape țara de ei, prin îndemnuri la revoluție împotriva lor.

Dar bolșevicii au prins pe capii revoluției plănuită și i-au judecat la moarte. Pe 14 înșl. Tribunalul lor cel mai nalt din Moscova, a întărit zilele astea osînda la moarte. Așa ei vor fi ucși, pentru-că au vrut să scape țara de banda ce o scufundă în toate chinurile iadului..

— Archiepiscopul Beniamin s'a împotrivit la aceea, ca să i se răpească din biserică lucrurile scumpe. A fost osîndit din partea

răpitorilor la — moarte! A apelat. Apelata i-s'a respins. Va fi ucis și el.

Din America.

Grevă mare la căile ferate. Ajutorul aeroplanelor împotriva trenurilor.

Lucrătorii dela căile ferate ale Statelor Unite, au declarat grevă (încetarea lucrului) aproape în toată țara. Acolo căile ferate nu sunt ale statului (așa cum sunt în România aproape toate), ci ale multor zeci de înșoșiri, ca societăți pe acții. În vremea din urmă muncitorii aveau o plată de 800—1000 dolari pe an, pe care găsînd-o neîndeșulătoare, au hotărît grevă din pricină că conducătorii nu le-au primit cererea de urcare la 1400 și 2300 dolari pe an de 2 și 3 ori cât avseseră).

Cum fiecare om e liber să lucreze ori nu, statul la început nu s'a amestecat în aceste greve, până cînd greviștii nu au încălcat legile țării. Găsîndu-se însă lucrători cert mulțumiți cu plata avută, au rămas la lucru, greviștii i-au atacat în multe părți și s'au întîmplat omicideri. Față de aceste nelegitimi, guvernul Statelor-Unite a luat măsuri aspre și a trimis armată cu deosebire în statul Texas, unde fierberea era mai mare, pentru a împiedeca cu armele răzbușurile dintre muncitorii învîșbiți.

În vremea aceasta șefii muncitorilor și ai patronilor (proprietarilor) caută înțelegere, care cu greu se poate ajunge, din pricină că și unii și alții sunt prea dirși în hotărîrile lor.

Pentru ca merșul poștei americane să nu sufere înșirzări din pricina opririi trenurilor, Societățile de aeroplane (mașini de zburat și baloane) au imbiat Ministerului toate aeroplanele lor, spre a le folosi pe acestea pentru cărășirea poștei, din ziua în care și cele din urmă trenuri de poștă se vor opri..

Și așa s'a făcut. Aeroplanele au început a face ele, și încă bine, slujba de poștă dela un oraș la altul. Prin aceasta aeroplanele își mai arată încă odată puterea și înșămînțata lor. După cum în vremea războiului ele eu arătat că nu numai mașinile de pe uscat și de apă au puterea de a duce viașă ori moarte de colo-colo, ci și ele!, — tot așa acum, în vreme de pace, cînd spîniecarea dintre oameni a încetat, aeroplanele arată că nu numai înșirtoarele pe pămînt trenuri, poșta slujă trebuințele rezezi ale omenimii, ci și ele, zburătoarele prin văzduhuri!

Cîte putem înșelege din asta și cite putem vedea în viitor în legătură cu aeroplanele! Și ce bine ne arată asta înșămînțata petrolului și benzinei!, fără de care nu poate merge motorul și nu poate zbura aeroplanul..

NOUȚĂȚI

Dogoreala soarelui nu slăbește, deși ne apropiem de toamnă. Pe cât ne-a bucurat Dzeu prin mersul bun al vremii până în Mai și în luna Mai, când mai tot a doua zi ploua, — pe atât ne pedepsește de rău cu seceta ce bântue peste cele mai mari părți ale țării. Pășunile sunt arse ca fripte, porumbul potopit pe foarte mari întinderi, legumele uscate de secetă mai mult că jumătate, lucru ce face cele mai grele dureri de cap economilor și nouă tuturor!

Gazetele din București spun, că acolo au fost prin 12—14 August dogoreli de soare de nesuferit. Termometrul (măsurătorul de căldură) arăta 40 grade la umbră, când la 25—30 grade stai să te sufoci de căldură.

Și s'ar părea că valul de căldură se întinde peste o întregă latură a pământului: în Italia soarele pârlește și mai îngrozitor ca la noi: Ci-că în împrejurimile orașului Roma mulțime de oameni fiind prjoliți ca din gura cuptorului, și-au pierdut mințile și și-au făcut singuri sfârșitul, crezând că s'a început potopul cu foc și pucioasă care aduce sfârșitul lumii!

Va fi pentru păcatele noastre, cari mari și multe sunt.

Leul s'a oprit în creșterea sa, ba a început a da iar în jos. — Taine ale jocului cu bani pe piețele mari de bani ale lumii.

Căsătorie. Dsoara Cornelia Lupan și dl Iosif Kovács medicinist, și-a serbat cununia în ziua de 10 Aug. a. c. la Cluj.

La Școala Superioară de Comerț a Statului din Hașeg, au început a se face înscrierile pentru viitorul an școlar.

În Școală va funcționa și internat, în care, în schimbul unei plăți modeste, elevii vor primi o întreținere sănătoasă și supraveghere atentă. — La cerere, Direcțiunea Școlii dă informații mai amănunțite.

Pentru statuia lui Paul Chinezul dela Șibot. Convocare. În scopul de a se aranja pentru comunele de pe câmpia „Câmpul Pâinei”, anume: Orăștie, Romos, Romoșel, Cugir, Vinerea, Șibot, Balomir, Binținți, Gelmar, Băcălni, Pișchinț — o conferință culturală învățătorească, împreună cu un festival pentru restaurarea și naționalizarea statuiei lui Paul Chinezu din gara Șibot, — am onoare a invita pe toți colegii învățători, membrii ai Comitetului de plasă al cercului Orăștie, precum și pe toți binevoitorii culturii românești, la consfătuirea ce va avea loc la 6/19 August ora 5. p. m. a. c. în gara Șibot, pentru a stabili „Programul de urmat” întru atingerea scopului urmărit.

Vinerea, la 12 August 1922.

Cu toată cinstea
Porfirie F. Nicoară,
lar. dir. ca pres. al Subsecției învăț.
dela plasa Orăștie.

Școală Medie în Ludoșul de Murăș. Ministerul Instrucțiunii din București, după raportul Directorului gen. al Instrucțiunii din Cluj, a hotărât înființarea unei Școale Medii (școală civilă) de băieți în comuna Ludoșul de Murăș. În toamnă se deschide clasa întâi. Înscrierile se încep în 15 August a. c. în localul școlii primare de stat.

Dorința populațiunii din Ludoșul de Murăș, și jur prin aceasta s'a îndeplinit. Noua școală este un mare noroc pentru părinții din această parte a Murășului și Câmpiei Ardealului.

Indemnăm cu tot adinsul pe părinți, a-și scrie copiii la această școală, de mult folos pentru locuitorii din această parte.

Corul bisericesc din Chiză-tău (jud. Timiș-Torontal), a hotărât ca în fiecare an să pună la cale o întrecere între mai multe coruri ale diferitelor sate bănățene, pentru ca pe calea aceasta să stârnească și mai mult dorul de a alcătui și a îmbunătăți corurile țărănești. Corul câștigător capătă un steag de onoare, pe care îl ține în biserică din satul său un an întreg, până la noua întrecere din alt an, când steagul va fi trecut noului cor învingător. E frumoasă această întrecere și de folos cultivării muzicii în popor.

Au mers la închinare, au mers la moarte... În Franța la 2 August două trenuri cu peregrini (oameni evlavioși ce merg la vre-un loc de închinare) din cari unul mergeau alții veneau dela Lourdes, (mă-năstire catolică vestită, așa ca Maria-Radna dela noi), în apropiere de Monlins, s'au întâlnit față'n față și s'au ciocnit îngrozitor: 50 de peregrini au fost omorâți pe loc, peste 100 greu răniți.

Nou chip de-a face bani. Un bărbat frumos, bulgar, Avram Ghevșov din Tecuci, s'a gândit că el are destul dacă are doi ochi de drac cu care bagă pe femei în boală, și-o să poată trăi destul de bine după ei, fără multă trudă. În Tecuci s'a căsătorit cu o jidancă bogată Bety Segal, i-a luat zestre frumoasă și după o lună de „miere”, și-a pierdut urma. — La Iași s'a însurat în curând cu fata unui fabricant, Dinerman, a luat 180.000 Lei zestre și o lună de miere, și du-te mai departe. — La Râmnicul-Sărat a zăpăcit pe Fani Grünberg, care a adănat de prin casă toate auriturile părinților în preț de vre-o sută de mii și a fugit cu diavolul cel cu ochi frumoși, la București. I-a luat auriturile, le-a prefăcut în bani și a lăsat-o la o rudă a fetei și s'a dus mai departe.

În Brăila, când era să pună mâna pe a patra zăpăcită o fiică tot de a lui Izrael (că aceleoa au pungute rotunde), a fost prins și pus la arest. Acum se uită cu o hii cei frumoși la cei patru pereți ai temniței, ofte odată și pe cheia ușii și oftează că — ce bine era până se putea plimba prin saloane ceva mai frumoase ca cel pe care-l locuiește acum...

Minuni de-ale zilelor noastre. În Brăila, tinerul Vasile Ciocapciu, elev pe clasa a VII-a de Liceu, băiat din casă bună, tatăl său fiind Director de Prefectură (subprefect), a fost luat pe vacanță în cancelaria unchiului său Socrate Papazopol, mare negustor de cereale, să ajute ofte ceva pentru o plată oarecare. Tinerul s'a îndrăgît

de vara sa, Aneta, de 16 ani. Unchiul băgînd de samă, a dat pe nepotul afară din casă, să locuiască în oraș. Băiatul și-a făcut planul nărod să fugă cu iubita sa verișoară. Dar aceea n'a vrut să-l asculte.

Într'o zi cînd fata era singură acasă, el s'a dus la ea, i-a cerut de nou să fugă cu el, ea n'a vrut. Atunci nebunul tiner a scos un revolver și a tras două gloanțe asupra nevinovatei verișoare, omorîndu-o pe loc, apoi și-a pus glonțul în tîmplă (la ochiul mort), a tras și a căzut și el lîngă ea, mort pe loc.

Dreptul de crăsmărit la sate se dădea pînă acum de Directoratul General de Finanțe, și pînă-l căpătai, ținea cu lunile, cu anii. Ministerul de Finanțe a dat un ordin, prin care spune, că, pentru a ușura darea brevetelor de crăsmărit la sate, aceste brevete vor fi de aci încolo date dela Administrațiile Financiare (Direcțiunea financiară) a județelor, — ceea-ce e o mare scurtare de drumuri și de vreme pentru cei ce le cer.

Câte locomotive avem? Ca număr am avea cam destule pentru liniile ferate ale țării, — dar durere tot din 3 locomotive (mașini de tren), una-i bună și două rele!

Într'adevăr, după arătările Direcției Căilor Ferate, aveam la 1 Iulie în țară 4252 locomotive, — dar în slujbă, în stare bună, numai 1555. Avînd în vedere, că vechiul Regat avea singur înainte de război 1100 de locomotive, azi, când a mai căpătat Căi Ferate de 2 ori pe-atîtea pe cît avea el înainte de război, ar trebui să aibă și locomotive de 3 ori pe-atîtea, adică vre-o 3300—3500. În loc de asta, are abia cu 400 mai multe decît avea înainte de război. De aci mersul cu greutate al trenurilor.

Afară de cele 1550 locomotive în lucrare, mai are 347 luate în reparare de Depozitele Căilor Ferate prin fcleritele Ateliere din gări (stații) mai mari, iar 1422 sunt în reparație în Atelierele mari ale Căilor Ferate la București, Iași, Cluj, etc., — dar 900 așteaptă demult și în zadar să le vie rîndul la reparat... Le mîncă ploaia și rugina prin cele gări. — Locomotive nouă au sosit din străinătate în luna Mai 18.

Câte vagoane?

Vagoane bune de clasă (de călători) avea România la 1 Iunie: 7733 în stare bună, în folosință adică, la trenurile de persoane, vagoane speciale 875, vagoane de marfă acoperite 33 000, descoperite 36 000, — total vre-o 80.000 de vagoane.

O trudă bună întru repararea locomotivelor, apoi a vagoanelor, — și într'un timp nu prea îndepărtat vom putea avea trenurile în bună rînduială, ca înainte de război.

Cam napoi e-asezată România în șirul țărilor a căror mărfuri se asigură cînd se trimite undeva. Ca să nu ai teamă de pierderea marfei, o asigură la o Societate de asigurare. Mai ales în Elveția sunt Societăți de astfel de asigurări. Acelea, într'o înțelegere dintre ele, au statorit taxele (plățile) pentru felurile țării. Acele taxe se măsoară după cum Societățile au în-

credere în conducerea trenurilor ori vapoarelor cutărei țări, prin care trec mărfurile. Dacă în țara cutare nu se „perd” mărfurile pe tren, deoît rar de tot, prin vre-o întimplare neprevăzută, acolo taxa de asigurare pentru mărfurile trimise, va fi mică, fiindcă și primejdia pentru banca de asigurare de a plăti mărfuri pierdute, e mică. Unde se perd mai des mărfurile, taxa va fi mai mare.

Cu alte cuvinte, micimea taxei de asigurare, e un fel de atestat care arată, cît de încredere sunt slujbașii trenurilor ori vapoarelor cutărei țări.

Și Societățile de asigurare elvețiene au împărțit în privința asta țările europene în vre-o 20 de trepte. Cea mai mică taxă de asigurare, o plătește Elveția, în care ce trimiți pe tren ori postă, ajunge negreșit și neatins la mîna celui cărui a s'a trimis. Vin la locul al 2-lea: Franța, Belgia și Holanda. La locul al 3-lea: Anglia și Germania. 4. Spania și Portugalia. 5. Cehoslovacia. 6. Austria. 7. Ungaria și Statele Unite. 8. Italia, și așa pe rînd țările după încrederea ce însuflă slujbașii lor, prin umblarea cu mărfurile încredințate lor.

Ei, bine, România e pusă tocmai în clasa a 20-a, alături de Serbia (în care știu Românii noștri veniți din America, ce au pățit cu mărfurile ce aduceau cu ei) și alături de Turcia...

Convocător.

Toți membrii corpului didactic primar (învățători și învățătoare) aparținători „Asociației învățătoarești” din secția județului Hunedoara, sunt prin aceasta învațași a participa la **adunarea gen. anuală** ce se va ține în Hașeg, la 10 și 11 Sept. n. a. c. îndată după ședințele de zi a conferinței oficiale.

PROGRAM:

1. Deciderea ședinței.
2. Raportul asupra activității Asociației și a cercurilor culturale din subsecții.
3. Raportul casarului central.
4. Discuție asupra Proiectului de organizare a Asociației învăș. din secție.
5. Casa învățătorilor.
6. Eventuale propuneri.

Vinerea, le 12 Aug. 1922.

Porfirie F. Nicoară,

(562) 1-1 Preș. Secției jud.

Pentru d. secretari și primari!

A ieșit de sub tipar:

Cartea Socotelilor Comunale

ce se cer acuma fi încheiate. Coala cu 1 Leu 60 bani. Pe 1 coală 92 rubrici. — Apoi:

Contul de gestiune.

adeca caetul rezumativ (Zárszámadá) al tuturor venitelor și cheltuelilor, cu toate capitolele adunate la un loc, 8 pagini, 6 Lei, — și

Evidența Serială

sau Cartea de lucrări particulare ale notarilor pentru lucrările predate (Magánmunkálatok sorkönyve). 120 foi, perforate, compactate, 36 Lei.

A se cere la „Tipografia Românească” din Deva și Tipografia „Libertatea” Orăștie.

Dentist Dr. S. Seidner

dă consultații, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durori. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (545) 3-10

AVIZ școlar.

Dela Direcțiunea Liceului „Aurel Vlaicu”, Orăștie. Referitor la începerea anului școlar 1922/23 Directorul General al Ministeriului Instrucțiunii din Cluj, a dispus următoarele:

- Examenle de corigență se țin în 1 și 2 Sept.
 - Examenle particulare în 4-5 Sept.
 - Examenle de primire (clasa I) în 6 Sept.
 - Inscrierile în 7, 8 și 9 Septembrie
 - Solemnitatea deschiderii an, școl. în 10 Sept.
 - Cursurile încep în 11 Sept. c.
- A. Demian,
Directorul Liceului
1-2 (553)

Consiliul orașului Orăștie.

Nr 1737/922

Concurs

Pentru ocuparea postului de director și a posturilor de 6 învățători la școala orăștinească de ucenici, se publică concurs.

Reflecții la aceste posturi sunt invitați a-și înainta cererile împreună cu documentele necesare acestui consiliu până la 20 Aug. a. c.

Retribuțiunile împreună cu posturile susnumite sunt stabilite în 50 Lei lunar pentru fiecare cară de învățământ la săptămână, iar directorul școlii primește separat încă un adaos al funcțiunii de 1200 Lei anual.

Să preferă reflecții cari posedă calificarea specială pentru învățământ la școli de ucenici.

Învățătorii aleși, prin acceptarea alegerii de la sine se obligă a se conforma întru toate normelor în vigoare. (553) 1-1
Orăștie, la 9 Aug.

Belei primar s.

Tipografie Românească în Deva.

Era o veche dorință a Românilor dela Deva, să aibă și ei o Tipografie Românească acolo, la scaunul județului. Acum au ajuns a o avea. Ea se află instalată de o 2 săptămâni în casele județului cele de lângă aripa dreaptă a palatului județean (str. Avram Iancu 3). E tipografie înestrată tot cu literă nouă, foarte frumoasă, cu mașini purtate de motor, funcționând în orice vreme.

Tot acolo și **Mare depozit și Tipărituri** (toate cele peste 90 feluri imprimate administrative ce se află la Tipografia „Libertatea” din Orăștie, se găsesc și în Depozitul dela Deva).

Județul e partaș la Tipografia Românească din Deva cu 40%, are tot atâtă parte și din câștigul ei, din care face un fond pentru ajutorarea Funcționarilor județeni, orăștinești și comunali.

Cal perdut.

De pe hotarul comune Simeria veche s'a perdut în 19 spre 20 lăle un cal, armăsar, roșu închis, de 2 ani, puțin păr alb printre ei, piciorul stâng din nepoi alb la copii, stea albă în frunte.

Cel ce știe de el să dea de știre lui:

(559) 1-1 **Mohor Aron**
Simeria veche, p. Simeria (Piski).

Separatoare de lapte,

Putine de unt,

Oale țincuite pentru fierț cartofi, sfeclă etc. pentru vite.

Osi pentru căruțe furnizează en gros și en detail cu prețurile cele mai ieftine prompt din depozitele sale:

„Departamentul Mașinilor”

- Sibiu, Str. Sării Nr. 22.
 - Mediaș, Piața cazarmei Nr. 15
 - Sighișoara, Str. Baier Nr. 47.
- (555) 1-3

Publicațiune.

Comuna Lăncrăm (jud. Sibiu) esarândeză pășunea comună prin licitațiune publică care să va ținea la casa comună în 4 Septembrie 1922. — La caz de nereușire se continuă în 11 Septembrie a. c. la 3 ore d. m. pe iarna anului 1922/23 cu începere dela 27 Octombrie 1922 până în 22 Martie 1923.

Prețul strigării 8000 Lei. — Oferte închise încă să primească provăzute cu 10% vadă, până în ziua licitațiunii.

Lăncrăm, la 7 August 1922.
(557) 1-1 **Primăria comună.**

Reumatismul Guta, Ișias

le vindecați repede și sigur cu **Nămolul Pisiyan**

2-3 brichete originale sunt suficiente pentru o cură de casă de 6 săptămâni.

Informațiuni și prospecte trimite la cerere: Reprezentanta Băilor din Pisiyan:

„RECLAMA”

(558) 1-2 Cluj, Strada Unirei 4.

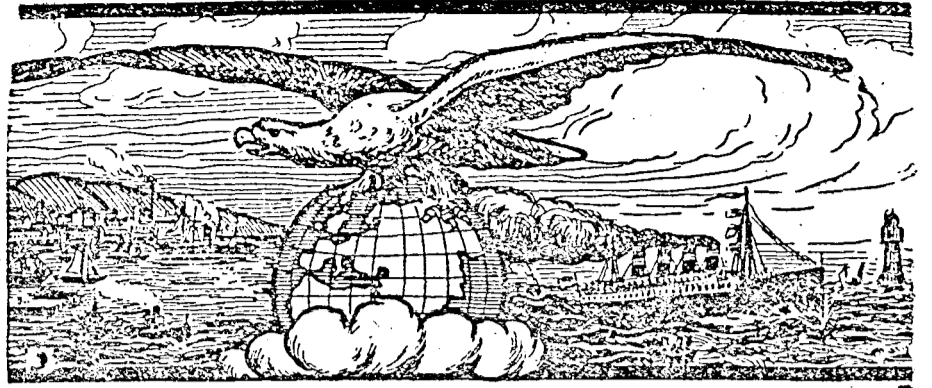
Cancelist. În cancelaria notarială din Binținți se primește un cancelist cu salariu de 500 lei lunar. Cel versat în lucrările notariale, sunt preferați.

Binținți, la 10 August 1922.
Eugen Gherman,
notar.
(560) 1-2

COMPACTOR

la Orăștie, găsește loc ce-l poate ocupa imediat fără concurs.

Casă în Orăștie, stând din 5 camere, bucătărie, etc. grăd, surd, fântână; cu circa 2 jugăre grădina cu pomi și vie, vând țesutul în formă în prăvălia de piele Kootz, Orăștie., (561) 1-2

Banca Centrală

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ, SOCIETATE PE ACȚII
Centrala Cluj, Str. Regina Maria, 6. Edificiul propriu. — Telefon: 783 și 133.

Fiilală principală: Sibiu str. Cisnădiei 7, etaj. II-lea.
Capital Lei 50 milioane. Fond de rezervă L 16 mil.

Legături directe cu străinătatea
Mari magazii de mărfuri la toate filialele.

EXPORT-IMPORT

Secția de mărfuri și Secția de cereale importă și exportă, cumpără și vinde tot felul de mărfuri coloniale, de bătărie, țesături, cereale și produse agronomice.

Secția de Bancă și Secția industrială se ocupă cu totfelul de afaceri bancare, finanțiază, naționalizează și crează noi ramuri de industrii.

Secția de organizare și secția Americană fac acțiunile și propagandă cuvenită, dau informațiuni și sfaturi binevoitoare gratuit tuturor acelor cari li se adresează.

Asignate și cecuri americane, dolari, precum și libele de depunere dela etic bănci străine, se primesc spre încasare, aducându-se banii la noi fără cheltuieli și eliberându-se imediat libel de depunere.

Pentru Depuneri spre fructificare dăm:
la Cont curent 4 1/2% neto
pe libel de depunere cu abdicere reglement. 5% - 5 1/2% neto
depuneri cu termen fix de 1 an și sume mai mari 6% neto.
(511) 4- Darea după interese o plătește institutul.

Dolari, estigate și cecuri americane, se primesc spre încasare și depunerile se primesc spre păstrare și fructificare totdeauna sub cele mai favorabile condițiuni la:
Banca Centrală Cluj str. Regina Maria Nr. 6.
Banca Centrală, Filiala Alba-Iulia (fosta bancă „Iulia”)
Banca Centrală, Filiala Arad Piața Boros Béni Nr. 3.
Banca Centrală Filiala Hașeg, (f. bancă „Hașegana”)
Banca Centrală, Filiala Oradea-mare, (f. b. Sentinelă)
Banca Centrală, Filiala Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 7. II.
Banca Centrală, Filiala Turda, (f. bancă „Arieșana”.

Sprijiți **BANCA CENTRALĂ** căci este cel mai mare institutul industrial și comercial al nostru, înființat cu capital curent românesc-ardelenesc. — Prin muncă neobosită și chiverniseală cu rost și-a creiat în scurtă vreme un loc de frunte.

3 buți de vin, una 600 litri, una de 572 și o treia de 112 litri, în bunăstare se vând. — A se adresa în Orăștie, Strada Timarilor 6.
(554) 2-3

Caut loc de scriitor!

Subscrisul, fost învățător ajutător, cu scrisoare bună, om sănătos, cu voce de muncă, — aș primi post de scriitor ori ajutor într-o cancelarie notarială ori pretorială, — cu salariu cât să pot trăi din el.
Andronic Medrea
2-2 Glod, posta Zlatna.

Ștupi,

10 familii (coșnițe), în coșnițe de nucle, în bunăstare, — se află de vânzare la subscrisul:
Zorilă Davidoi
(549) 2-2 Valea-Sângeorzului,
p. Crișeni (Calan), jud. Hunedoara.

Casă de închiriat, investită cu toate drepturile de prăvălie, în **Almașul-mare** posta Zlatna. — Informațiuni la
(547) 3-3 **Ioan Trif**
în Balșa, posta Geoagiu de-jos.

BENZIN, petrol rafinat și uleiuri de urs, — vinde în orice cantitate, cu prețurile cele mai convenabile: (489) 3-4
„Depozitul de uleiuri minerale”
Ieronim G. Fărcașin,
Sebeșul-săseșc (lângă cazarmă).

2 case de vânzare în Orăștie, Calea Mihai-Viteazul 29 și str. Șeguna 10. Una e potrivită pentru un restaurant, iar una pentru un meseriaș sau altă întreprindere. Informațiuni în casă.
(548) 2-3